

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserta) vsprejema upravištvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“ Koptarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 121.

V Ljubljani, v ponedeljek 29. maja 1899.

Letnik XXVII.

Vabilo na naročbo.

S 1. junijem pričinja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gl. | Četrt leta . 3 gl.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto . 15 gl. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta . 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravištvo „Slovenca“.

Vseslovenska delavska slavnost.

Prvikrat je včeraj sľovesno nastopil slovenski delavski narod, zbran po zastopnikih iz vseh krajev naše domovine na vseslovenski delavski slavnosti v Ljubljani. Nastop njegov je bil velečasten, nepričakovano sijajen bil je nastop zrelega naroda. Vse točke slavnosti so se vršile v najvzornejšem redu. Vzgleden red je vladal v soboto večer pri bakljadi in serenadi po mestu. Neštete množice ljudstva so se valile po mestnih ulicah, vzlasti je bilo natlačeno naroda pred hišo kumice društvene zastave gospe Pollakove in pred škofijo, kjer se je sprevod ustavil, da so pevci zapeli nekaj lepih

pesem in godba zaigrala več komadov. Živahen in velezanimiv je bil potem komers v »Katoliškem domu«.

Včeraj je bilo sicer vreme skrajno neugodno. Cel božji dan je dež lil, tako, da se na zunaj ni mogla slavnost tako vršiti, kakor bi bili želeli. Toda to ni motilo udeležencev. Ideja krščansko-socialna, katera jih je privedla v Ljubljano, vodila jih je in navduševala. — Cerkevna slovesnost se je vršila v uršulinski cerkvi. Vrhunec je slavnost dosegla v govoru presvetlega kneza in škofa, ki je po vzgledu božjega odrešitelja stopil mej trpeči narod, ga bodril na krščansko socialno delo in mu potem blagoslovil zastavo, ki naj ga vodi do zmage.

Že v soboto popoldne pričela se je oživljati Ljubljana. Ob vsakem koraku po mestnih ulicah zapazilo se je markantne obraze delavcev in vrlih sinov Triglava. Dohod Hrvatov je bil naznanjen ob 1/2. uri zvečer, a so gostje iz Siska pod vodstvom krščansko-socialnega organizatorja č. gosp. kaplana Zagorca prišli z zastavo hrvatskega pevskega društva »Sloga« že ob 3/4 na 1 uro popoldne. Na kolodvoru pozdravil jih je odbor »Slovenske krščansko-socialne zveze« ter jih z vozovi spremil v »Katoliški Dom«.

Iz svojega uredništva je tedaj dr. Tavčar že v soboto lahko opazil, da je prav po nepotrebnem imel hude sanje o tem, da se vseslovenski delavski slavnosti ni oglasilo »ne jedno uglednejše društvo«. Ob 1/2. zvečer prišli so gostje iz Zagreba in zelene Štajerske. Na kolodvoru je svirala godba, občinstvo pa je burno pozdravljalo

došlece, katerim so po ogovoru »Zvezinega« predsednika slovenske delavke pripole šopke. Občno pozornost so vzbudile krasne uniforme »Zanatlijskega društva« iz Zagreba in društvena krasna zastava. Potem pa je prihajal vlak za vlakom. Ob 1/2. uri zvečer bil je trg pred »Katoliškim Domom« napolnjen. Krščanski socialci so se zbirali, da se poklonijo kumici svoje zastave in svojemu škofu . . .

Javno se je govorilo po mestu, da nameravajo znani nasprotni agitatorji uprizoriti protidemonstracijo in kolikor mogoče izzivati. Govorilo se je, da se bode žvižgalo pred knezoškofom — a ko so stopili v vrsto krščansko-socialni moške ter se pričeli v svitu neštevilnih bakelj in lampijončkov mej sviranjem godbe pomikati po mestu, tedaj so morali nemo gledati, kako pretresajo poslopja silni »Živijo«-klici krščanskemu socializmu in kako se krščanskim socialcem in njihovim gostom nevredno zdi pobijati okna narodnonaprednim politikom, dasi bi le-ti to srčno želeli. Na čelu bakljam je svetil »Zvezin« odbor, potem Gorenjci v narodni noši, sredi bakelj in lampijončkov je potem korakala domžalska godba, za njo pevski zbor pod vodstvom g. Sachsa, za temi pa »Sloga« iz Siska, »Zanatlijsko društvo« iz Zagreba, »Moško pevsko društvo Kranj«, potem pa ostali gostje in ljubljanski delavci. Tako lepe bakljade že davno ni videla Ljubljana. Krasno je bilo pred stanovanjem kumice. Krščanski socialci so tu z burnimi ovacijami pokazali, kako ljubijo in spoštujejo prvega »Zvezinega« predsednika in njega blago gospo. Zbor, močan okolu 70 pevcev je

LISTEK.

PROLOG

k vseslovenski delavski slavnosti

dné 28. maja 1899. I.

zložil dr. Janez Ev. Krek.

Bog Te vsprejmi, kdor si prišel, prišel, da si naš med nami,

Naša družba te pozdravlja z razprostrtimi rokami! Najprej Tebe, družo mili, z žuljavo desnico brate: Saj so žulji nam svetinje in nakit za naše svate. Žuljavim desnicam slavo, vneta naša četa peva. Žuljavim desnicam pravo, gromko vre ji s src zahteva!

Zdrav pa tudi vsak prijatelj, vsak tovariš v našem boji,

Zdrav med nami, Bog te vsprejmi. Ti si naš in mi smo Tvoji!

Danes smo se tukaj zbrali, da bi slavnost praznovali,

Da bi pri zastavi novi novih si moči nabrali.

Kvišku dviga se zastava, danes Bogu posvečena, Kvišku tudi naša srca, premlajena, prerोजना.

S srci roka se dviguje, vije krepko se zastava In ob nji prisega sveta nam v nebeške kraje plava.

Carju-delavcu, mučencu, njemu se glasi prisega, Da ga ljubi naša četa, da mu kri in život tvega.

Kvišku zrô oči v nebesa, ko prisega naši družbi,

Kjer je temelj vsem oblastim in podlaga vsaki službi.

Kvišku tilnik! Ta ljubezen, ki nam v naših srcih zori,

Tudi je doma le kvišku, tam pri Bogu v večnem dvori.

To udanost, car naš, vsprejmi, moška je, a je iskrena,

Trdna je, kot vera naša, kot na Boga up ognjena!

Domovina, zlata mati, naša četa Ti je vdana,

Pri zastavi posvečeni Te pozdravlja, zate vžgana.

Stalna je ljubezen naša, kot so naše gore stalne,

Iskra kot so naši vrelci in kot reke srebrovalne.

Ko pa kdaj bi Tvoje skale, stari Triglav, se razdrle,

Pa bi naše čete vstale, Tebe Triglav, bi podprle.

Ko pa kdaj bi Tvoji vrelci, bistra Sava, usehnili,

Pa bi srčno kri Ti v strugo naškropili, natočili.

Zlâ puščava je življenje in skušnjave so v puščavi,

Pa prihaja v nji skušnjavec, kamnje kaže, lažno pravi:

»Vzemi kamen si sovraštva, kamen strasti otrovljene,«

Vzemi kamen jeze ljute, kamen bede nevkročene,

Pa razbij si vero sveto, do domu ljubezen steri,

In raztrupi si slobodo, moško silo si poderi!

Spuli vzore si iz duše, srce shladi, nade vstavi,

Pa iz kamenja do sita vzraste kruha ti v puščavi.«

Ej skušnjavče grdogledi, marne tvoje so besede,

Kruha ni v sovražnih strastih, kjer krivične so zajede.

Ni ga v jezi, ni v brezverstvu, ker doni le krik osvete.

Marno vabiš, marno lažeš svoje klete nam obete,

Kruha za nas je v obilju iz besede božje svete.

* * *

Golobice, urne ptice, nosijo novice kobne.

Te novice so žalobne, tožne kot gredice grobne:

Da se rušijo prestoli, moč državam se razdeva.

Da poginjajo rodovi, da človeštvu cvet zveneva;

Da strupena rosa pada, da mori nam rože mlade

Da se kri v potokih lije, da za kratko vse propade.

Vsemorilne, vsepobojne, burne, strašne so novice,

Jedne pa ne prinesejo nam novice golobice,

Te novice, da bi četa, ki ob križ se sveti vpira,

Ki pod varstvom se Marijnim v boj za svoje vzore zbira,

Da Bogu udana zveza, Materi nebeški zvesta,

Kdaj propadla, kdaj zastavi svoji bila bi nezvesta.

Četa naša! vriskaj žrtvam, plani v bitko bogoupana,

Ej, brez plaha, ej brez straha, neprodajna, nepodkupna,

Zlatu glave ne vpogibaj, podle se ne boj klevete,

Licemercem in zlogolkom brani drog zastave svete!

Staro zemljo mraz pretresa, drob se krči ji in poka.

Na porodu nove dobe v krutih bolečinah stoka.

Zora pa zori na vshodu, da pozdravi mlado dete:

Dobo pravde, dobo sreče, dobo sprave in osvete.

divno zapel Hladnikov »Pozdrav«, Volaričev »V zvečer« in Ipravčev »Domovini«.

Navdušenje je narastlo tembolj, ko je blag. g. Pollak se zahvalil imenom kumice za ovacijo. »Živila kumica!« glasilo se je iz sto in sto grl. Pred knezoškofovo palačo ponavljali so se isti prizori srčne ljubezni. Narod je pokazal, da mu ljubezni do svojega pastirja ne more vzeti nihče. Tu je pel zbor: Volaričev »Slovansko pesem«, Bendlovo »Svoji k svojim« in Hajdrihovo »Morje«. Knezoškof se je srčno zahvalil: »Z Bogom za krščansko ljudstvo! Živeli slovenski krščanski socialci! Hvala!« In te kratke srčne besede padle so kot iskra v ljudstvo ter izzvale burne klice hvaležnosti. Potem pa so množice odkorakale v »Katoliški Dom«, kjer se je vršil večer na čast došlim gostom.

Tu je pozdravil goste v slovenskem, hrvatskem in češkem jeziku dr. Krek. Vsi prostori v »Kat. Domu« so bili natlačeni. Na galeriji je neumorno sviral delavski orhester iz Idrije, na dvorišču je svirala »Domžalska godba«, na odru pa so nastopali pevski zbori. Imenom Čehov se je zahvaljeval g. Hovanek iz Prage, imenom Hrvatov, katerih je došlo skupno nad 50, gospod Zagorac.

Govorili pa so še razni drugi govorniki. Ves čas so prihajali gostje in odbor je imel polne roke dela, da dostojno vsprejme mile goste. Pozno v noč sta se vzajemno glasili hrvatska in slovenska pesem. Bratje so se veselili med brati iskreno, srčno, in pričakovali dneva slave.

Slavnostni dan hotelo je pokaziti vreme, a došli zastopniki delavskih slojev se niso plašili dežja. Slavnostni sprevod okolu 100 društev in deputacij je bil kljub temu impozanten. Poveljevale so ga krasne uniforme bratov Hrvatov, »Slovenskega zidarskega in tesarskega društva«, ognjegasev in narodne noše slovenskih deklet in fantov ter velika skupina Domžalcev z enakimi slamniki. Ob zaviti zastavi »Zveze« so korakale belooblečene deklice in kot častna straža čestiti možje s številnimi znamenji svoje vojaške hrabrosti na prsih. Za sprevodom so se v kočijah vozile kumica in dražestne družice. V slavnostnem sprevodu je korakalo do 3000 oseb, v Zvezdi pa se je ljudstva nagromadilo, kakor je štela ljubljanska policija, 15.000 oseb, posebnost mnogo iz ljubljanske okolice. Društvenih zastav je bilo dvajset. Cerkvena opravila so se morala vršiti v nunski cerkvi.

Presvetli knez in škof je po iskrenem pozdravu vseh zastopnikov delavnega slovenskega naroda iz Kranjske in obmejnih dežel ter bratskega hrvatskega naroda, skoro tri četrt ure razvijal pomen današnje nove zastave, posebno pa one, pod katero smo se zbrali vsi katoličani takoj po svojem rojstvu. Na vrhu nove zastave se blesti kip sv. Mihaela, ki je s svojo vojsko premagal prvega svobodomiselnika, ošabneža Luciferja in njegove privržence. Tudi mi se moramo boriti proti svobodomislecem, ki so pa svobodomiselnici le napram sebi, ne pa nasproti svojim bližnjim. Ta napačna sloboda je vzrok tudi neizmerni bedi, v kateri se nahajajo sedaj nižji stanovni. Goljuflja in sleparija, seveda v fini obliki, kateri javna oblast ne more lahko do živnega, je plod novodobnega liberalizma. Presvetli je govoril potem o podložnikih in predstojnikih. Prvi imajo gotove dolžnosti do svojih višjih, a tudi ti imajo dolžnosti do svojih podložnih, katerih se pa žal le premnogi nočejo zavedati. Krivice so res vneboupijoče, ki jih provzročajo našemu ljudstvu za Boga in njegove zapovedi se ne meneči mogotci, toda krščansko verno slovensko ljudstvo ne obupuj, ampak vztrajaj krepko v boju proti svojim duševnim in telesnim nasprotnikom. Streti se mora sovrag, kakor je bil premagan prvi svobodomislec. Pod novo zastavo, posebno pa pod zastavo sv. Trojice, zastavo krščanstva boriti se moramo za Boga proti njegovim in našim sovragom, dokler nam ne napoči zmage dan v našo duševno in tudi gmotno srečo.

Knezoškof je na to blagoslovil »Zvezino« zastavo, želeč ji zmage. Ko je kumica pripela na zastavo svoj dragoceni trak in so društvenice »Katoliškega društva za delavke« okrasile jo tudi s krasnim slovenskim trobojnim trakom, se je zastava ponosno vzravnila ter pobratila se s svojimi tovarišicami. Na ljubljanskem Gradu pa so se oglasili topovi . . . Tako zaželjeni trenotek je

napočil slovenskim krščanskim socialnim delavcem. Vse ljudstvo je hvaležno pelo zahvalno pesem. — Sledilo je zabijanje žebeljev; po knezoškofo, kumici, dr. Kreku, županu Hribarju, zastopnikom Prage, Siska in Zagreba vrstili so se načelniki navzočih društev. Po sveti maši se je sprevod aranžiral tako, da so na delu sprevoda korakali ognjegasci, potem godba, za njo »Slovenska krščansko-socialna zveza« s svojo novo zastavo, bratje Hrvatje in »Slovensko zidarsko in tesarsko društvo«, ostale zastave pa so se zbrale v spremstvu na treh krajih, za njimi pa je v masah korakalo ljudstvo na staro strelišče.

Pri slavnostnem zborovanju, pri katerem se je z nepopisnim navdušenjem izrazila udanost zborovalcev presvetlemu cesarju in papežu bilo je navzoče tudi mnogo odlične gospode, mej drugimi deželni predsednik baron Hein in deželni glavar Oton pl. Detela.

Gospod Pollak je kot načelnik pripravljavnega odbora pozdravil zborovalce ter predlagal poslanca dr. Kreka za predsednika. Vsprejeti sta bili po gg. Jakopiču in Rakovcu prečitani udanostni izjavi na papeža in cesarja, ki se glasita:

Kabinetna pisarna na Dunaju. Praznovat Nj. Veličanstva jubilej na vabilo krščansko-socialne zveze v Ljubljano na tisoče prihiteli zastopniki slovenskega delavskega ljudstva polagajo pred prestol Nj. Veličanstva zagotovilo nevzlošne udanosti in prisrčne ljubezni.

Svetemu očetu Leonu XIII. V smislu okrožnice »Rerum novarum« se je zbralo v Ljubljani sto katoliških društev slovenskega delavskega ljudstva v proslavo petdesetletnice presvetlega cesarja, ki srčno hvalijo Boga za čudovito ozdravljenje Vaše Svetosti ter Vam pod praporom Kristusovim in zaščitjem nebeškega vojskovodja Mihaela prsegajo neomejeno otroško udanost in moško zvestobo, proseč Boga, da podaljša Vaše življenje do dne zmagoslavja nad velikim zmajem, a Vas, da blagoslovite za boj z apostolskim očetovskim blagoslovom verno udane Vam sinove.

Na to se je vršilo v dvorani zborovanje in zabava.

Z velikim veseljem je bil najprej vsprejet originalni pozdrav dr. Kreka. Pozdravljam vas, dejal je, kot »nepovabljenega goste« v Ljubljani. Res tisti, ki se štejejo, da gospodujejo v Ljubljani, nas niso vabili, in ko bi nas bili vabili, bi mi gotovo ne bili prišli, ker nas bi bilo sram, da nas vabijo taki ljudje! Da, nepovabljeni gostje! Ne vabi nas na shode ne buržoazija, ne birokracija, ne vlada. Vabijo nas le v davkarije, kader je treba plačevati davke, v vojake, v ječe. A začeli smo se vabiti sami: vabi nas naše krščansko prepričanje, naše srce — in to vabilo je nepremagljiva sila! — Potem je posl. dr. Krek še s humorjem povedal, če mislijo »pobožni« liberalci, da so oni izprosil dežja, se motijo, dež le gre, ker sedanja Ljubljana ni vredna, da bi se mi v njej pokazali v vsej svoji moči in svojem razvoju.

Državni poslanec dr. Gregorčič je pozdravil zbrane kot sosklicatelj shoda, kot zastopnik goriških Slovencev, ki so mu opetovano izkazali zupanje, in tudi kot zastopnik pete kurije. Dejal je, da je pričakoval obilne udeležbe, a tako ogromne se ni nadejal. Veseli se, da je ideja krščanskega socializma tako prešinila slovensko ljudstvo, in le želi, da bi bila v proseh slovenskemu narodu in njega blaginji.

Državni poslanec svetnik Vencajz je pozdravil kot pooblaščenec načelnika zveze slovenskih državnih poslancev g. Povšeta zborovalce v ime slovenskih državnih poslancev povdarjajoč tesno vez, ki naj družijo ljudstvo in njegove zastopnike.

Predsednik pripravljavnega odbora g. Karol Pollak je v dolgem krasnem govoru proslavljal krščanski socializem. Vsak pravi kristjan je in mora biti socialen. Spominjal se je presvetlega cesarja kot dobrega očeta revežev, Leona XIII. kot papeža delavcev, in dokazoval je iz zgodovine, kako so bili vsikdar ravno možje, ki jih katoliška cerkev časti kot svetnike, največji zastopniki krščanskega socializma. Omenjal je sv. Frančiška Asiškega, ki je reformiral socialno ves tedanji svet, sv. Vincencija Pavlanskega, ki je organiziral krščansko ljubezen do trpečih; omenjal je še drugih velikih svetnikov — krščanskih socialcev. Občinstvo je govorniku burno pritrjevalo.

Kanonik Kalan je pozdravil Hrvate. Vez, ki veže Hrvate s Slovenci, je vedno tesnejša; zgodovina nam kaže, da so Hrvatje in Slovenci v najbolj kritičnih trenutkih za našo državo bili branik proti Turkom in so si vzlasti Hrvatje pridobili častno ime antemurale christianitatis. Tudi v sedanjih za državo kritičnih časih se kaže tesnejša zveza mej Hrvatji in Slovenci, ki naj bo vedno močnejša, da bo tudi sedaj obrambni zid proti sovragom države in naroda hrvatsko-slovenskega. Naravna smer kaže Slovincem proti jugu, naše velike reke Soča, Sava in Drava drve proti jugu. Kakor je našim vodam nemogoče tek obrniti, tako je nemogoče zavreti razširjanje ideje vzajemnosti hrvatsko-slovenske. — Tem iskreneje pa je nam pozdraviti danes navzoče hrvatske goste, ker se niso udali soc. demokraciji, ne čisto-madžaronskim spletkam Frankovim, marveč se z nami vred oklepajo krščansko-socialne zastave. Burne so bile ovacije, ki so se prirejale na koncu tega govora navzočim Hrvatom.

Dr. Gregorič je govoril o krščanstvu, ko tisti misli, ki družijo vse v najlepšo harmonijo. Kakor harmonija v glasbi družijo višje in nižje glasove v lepo soglasje, tako krščanstvo kot socialna moč družijo višje in nižje v lepo enoto in soglasje. Nižji morajo biti pokorni višjim, a tudi višji morajo ljubiti nižje, tako velewa krščanstvo.

Krasne besede je spregovoril v ime Hrvatov gosp. Zagorac iz Siska. Nepopisen je vtis, kojega napravlja náme današnja slovesnost, živa priča mogočne sile krščansko-socialne ideje v Slovincih. Prihiteli smo Hrvatje, da se navdušimo za delo za to idejo na srcih svojih bratov Slovencev. Iz Siska smo prišli in pod Siskom so se bili pred 300 leti Hrvatji in Slovenci zmagonosno proti Turkom, Hrvatje so se tako hrabro borili, da nikdar ni vihrala turška zastava v mestu Zagrebu. — Posebno pozdravljam vrle Slovenke, ki se udeležujejo boja za krščansko-socialno idejo, vzgled naj bodo Slovenkam in Hrvatcam Špartanke, ki so si kite strigle iz svojih las ter jih pripenjale na loke, s katerimi so se njih očetje, bratje in sinovi borili proti sovragom. Tako naj i naše ženstvo žrtvuje srce, da vzredi narodu hrvatsko-slovenskemu vrlih sinov, vnetih za proseh in napredek na krščansko-social. polju. Krepke roke slovenskih mož so dvignile govornika ter ga nosile po dvorani.

Gosp. Jakopič je med navdušenim odobravanjem vseh navzočih pozdravljal kumico gospo Pollakovo in gospice družice. Zahvalil se je gospi kumici, obenem tudi nje soprogu gospodu Pollaku, ki sta toliko storila, da je »Zveza« dobila tako prekrasno zastavo in da je slavnost tako sijajno uspela.

Zastopnik češkega krščansko-socialnega društva v Pragi Hovanek je pozdravil navzoče ter izrazil svoje začudenje, videč, kako mogočna je že v Slovincih ideja krščansko-socialna; on odide v tej ideji pokrepčan in zanjo še bolj navdušen na svoj dom, kjer bo pripovedoval, kako daleč naprej so slovenski krščanski socialisti pred češkimi.

Akademik iur. Šinkovec je pozdravil shod v imenu »Danice«, med Breclj v imenu novoustanovljenega graškega društva »Naprej«. Poudarjala sta, kako ideja krščanskega socializma objema v bratski ljubezni vse slojeve slovenskega naroda, kako si podajajo roke, kar je krščansko mislečih mož, delavec, obrtnik, akademik, uradnik in duhovnik v vzajemno delo za roda čast in rast.

Potem je napil gosp. Jos. Gostinčar prelepi slogi, ki vlada mej današnjimi zastopniki slovenskih in hrvatskih delavskih stanov, ter potem prešel na drugo slogo, ki vlada ob gotovem času v teh prostorih, namreč na slovensko-liberalno-nemčursko koalicijo. Slovenski liberalci žive v najlepši slogi z ono nemško kliko, katero vodi eksclenca Schwegel, poročevalec in oče znanih nemških postulatov, proti katerim moramo najslovesneje protestovati. Živahno odobravanje je sledilo tem besedam.

Govorili so še gg.: Škrjanec, kaplan Hribar, Dermastia, Broz, Crnković in Ziller.

Med govori pa je zopet navduševal delavski orkester iz Idrije, poleg njega pa je neumorno svirala domžalska godba. Slavnostni govor in prolog je govoril drž. posl. dr. Krek. Pred odrom je

stalo nagromadeno občinstvo in poslušalo pevce »Sloge« iz Siska, »Zvona« iz Ljubljane, »Slov. zidarskega in tesar. društva«, »Lipe« in pa — kar je naredilo poseben utis — mnogobrojni zbor »Katoliškega društva za delavke«, ki je pod vodstvom g. Belarja prepeval ljubke narodne pesmice. Ti zbori so se uprav frenetično odobrvali. Zabavo je pa posebno pomnožil bogat bazar, katerega so spretno uredile gđ. Vencajzovi, Peterčeva, Trtnikova, Dermastijeva in Krekova. Požrtvovalne gospice so s svojo ljubeznivostjo razprodale ves bazar in pridobile za zastavo lepih novcev. Srčna jim hvala, kakor tudi gosp. dvornemu založniku Mathianu, ki je okusno uredil dekoracijo. Pri obedu in veselici vladal je uzoren red, vladala je prava harmonija, kakoršna more vladati le med — brati. Dvorane starega strelišča so bile od opoldne do noči natičeno polne. Teško je bilo slovo.

Z iskrenimi besedami se je poslovil od gostov dr. Krek. Imenom Hrvatov se je poslavljaj Zagorac izražajoč veselje, da je ideja hrvatsko-slovenskega bratstva tako živo zašla med mase slovenske, isto je povdarjal predsednik »Zanatlijskega društva«, obljubujoč, da po današnjih prizorih bodo Hrvatje še rajše prihajali med nas. Imenom Goričanov je govoril slovo g. Dermastija. Zatrjeval je, da narodno in socijalno delo goriški rodoljube ne opusté, če jih tudi glasilo slov. »intelligence« pozdravlja v slovenskem središču kot nepovabljenе goste. Govorili so še pesnik Hribar, zastopniki iz »nemškega« Gradca, Jesenic in raznih drugih krajev. G. Kalan iz Kamnika se je imenom vseh poslovil od Janeza Evangelista slovenske krščansko-socialne organizacije. Brate Hrvate je mnogo občinstva spremilo na kolodvor prepevajoč narodne pesmi. Po bratskih poljubih ločili smo se. Delavski praznik je pokazal, v čegavem taboru je slovensko ljudstvo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. maja.

Naša notranja kriza še ni rešena. Ministerska posvetovanja so se v soboto in deloma tudi včeraj nadaljevala, izvrševalni odbor desnice je imel v soboto drugo sejo, toda kriza še ni rešena in tudi danes še ni znana pot, po kateri bo mogoče priti do rešitve. Izvrševalni odbor se sploh ni pečal s tem vprašanjem, marveč sklenil, da se posvetovanja nadaljujejo šele 6. junija, ko se razmere nekoliko spremene in pojasne. Pri rešitvi krize se računa tudi na tretjo možnost. Poprej se je govorilo le o odstopu grofa Thuna in potem tudi o Szellovi demisiji, sedaj je pa na vrsti tudi grof Goluhovski in sicer v vsakem slučaju. Koliko je resnice na tem, sedaj seveda ni mogoče presoditi.

Thun o postulatih nemških opozitonalcev. Izvrševalni odbor desnice je v soboto popoldne nadaljeval posvetovanje o političnem položaju. Seje se je udeležil tudi ministerski predsednik grof Thun in trgovinski minister baron Dipauli. Takoj spočetka je dobil besedo ministerski predsednik, ki je v dvehurnem govoru kritikoval narodno-politiški program opozitonalnih strank. Oficialno poročilo pravi o njegovem govoru sledeče: Temeljito se je pečal grof Thun s splošnim delom in je podrobno kritikoval tudi njih zahteve za posamne kronovine. Zanimiv način, na kateri se je to zgodilo, je vzbudil občo pozornost vseh zborovavcev. Izvajanja kabinetnega načelnika so naredila najboljši vtis. Grof Thun se je oddaljil, ko je končal svoja pojasnila. — Izza kulise se poroča, da se je načelnik naše vlade zelo nepovoljno izražal o nemških postulatih in naravnost izjavljaj, da se vlada ne more ozirati nanje.

Revizija Dreyfusove pravde. Z današnjim dnem se začne znamenita obravnava združenih zbornic kasacijskega dvora o zahtevi Dreyfusovi in njegovih drugov, naj se vsa njegova zadeva iznova preišče. Rzsodbo bo objavilo sodišče najbrže šele v soboto. Ugodilo se bo najbrže židovskim Dreyfusovcem, kajti listi poročajo, da poročevalec Beaupré predlaga revizijo Dreyfusove pravde pred novo vojno sodišče. Pričakuje se torej rzsodba v predlaganem smislu.

Italijanski bivši vojni minister general di San Marzano je preskrbljen za celo svoje življenje. Ministerski predsednik Pelloux ga je ime-

noval za pravega tajnika Mauricijevega in Lazarjevega reda, s katerim častnim mestom je združena plača letnih 35.000 lir. Le škoda, da imajo Italijani premalo takih sinecur, ker je toliko »zaslužnih«, še mnogo več pa potrebnih državnih bivših funkcionarjev.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 29. maja.

(Vseslovenska delavska slavnost) se je včeraj izvršila nad vse sijajno. Natančen opis podajamo na uvodnem mestu. Tukaj le dostavljamo, da so bili udeleženci shoda zelo zadovoljni s shodom in naudušeni ter da jih nečuvene surovosti »Narodovce« niso prav nič motile. — Policija ni imela najmanjšega posla, dasi je bilo po spletkarjenju »Narodovcev« na vse pripravljena. Tako vzoren more biti red le v vrstah zavednih, poštenih, resnih ljudi in zato se smemo vsaj v prihodnje nadejati, da se jednake krščansko-socialne slavnosti, kakor se je že zgodilo, ne bodo preprečevale vsled skrbi za javni mir. — Brzobjavnih pozdravov je došlo nad sto. Vse te brzobjave objavimo v prihodnjih številkah.

(Vladi, liberalcem in našim!) Podpisani predsednik vseslovenske delavske slavnosti opozarjem na ta-le dejstva: 1. Pojav na krščansko-socialnem temelji združenega slovenskega juga ima izredni politički pomen. 2. Socijalne ideje naših časopisov in shodov so zašle med ljudstvo. 3. Omejenost naših liberalcev je neozdravljiva. 4. Znana dejstva — policijskega strahu pred socijalno demokracijo —, skrb za mir in javno varnost pri nas označujejo višino inteligence, oziroma objektivnost merodajnih oseb. Prepričano in ne fanatizovano ljudstvo je včeraj praznovalo. Bratovsko veselje brez najmanjše nerednosti — je vladalo celi dan. — Bogu in Materi božji v čast, liberalcem in vladi pa v pouk in svarilo. Zahvaljam vse, ki so sodelovali.

Dr. Krek.

(Deželni zbor goriški) v soboto ni imel seje, ker ni bil sklepčen; izostali so namreč slovenski poslanci ter prevzvišeni kardinal in nadškof.

(Škoda po toči) v črnomaljskem, novomeškem, litijskem, ljubljanskem in kamniškem okraju znaša okoli 350.000 gld.

(Rokomavharji.) »Narodovo« kliko strašno jezi, da se krščansko ljudstvo prebujajo, in da ideja krščansko-socialna že davno ni več omejena na Kranjsko, ampak objema vse slovenske dežele. Z nečuveno robotostjo je ta gospoda odrekla krščansko-socialnim Slovincem iz Štajerske, Koroške in Primorske, celo Čehom in Hrvatom, ki so želeli udeležiti se slavnosti bratskega naroda, gostoljubnost. Povedali so jim, da so v Ljubljani »nepovabljeni gostje«, kakor da je Narodova klika že vsa Ljubljana. Kaj takega je mogoče le še med barbari! Ko so pa Slovenci in Hrvatje prezirali in ignorirali »Narodovo« surovost, češ ni mogoče, da bi bili ljubljanski Slovenci tako neomikani, »Narod« je pač moral pričeti to le iz strankarskega sovraštva, je poskusila »Narodova« gospoda še drugi manever. V Ljubljano je prišlo tudi okrog 50 Hrvatov iz Zagreba in Siska. K tem je prišel nekdo, ter jim je v dr. Tavčarjevem imenu prigovarjal, naj se nikar ne udeležé slavnosti, naj gredó raje v Narodni dom, češ to so surovi ljudje, ki se bodo pretepali, zato se tudi slavnosti ne udeleži nobeno tukajšno uglednejše društvo. Kako naj pa imenujemo to početje liberalne gospode? Ali je liberalno ali marveč rokomavharsko?

(Povodenj.) Vsled deževja sta potoka Bistrica in Rača v kamniškem okraju preplavila mnogo sveta v občini brezoviški in ihanski ter naredila veliko škodo.

(Podpore za zdravljenje škrofuloznih otrok.) Kakor v preteklih letih bode deželni odbor tudi letos nekaterim škrofuloznim otrokom podelil podpore po 50 gld. iz deželnega zablada, da jim bo mogoče iti v morskó kopelj v Gradeži. Dotične prošnje naj se pošljejo do 10. junija t. l. deželnemu odboru, morajo pa biti podprte s krstnim listom, z zdravniškim ter ubožnim spričevalom.

(Iz Belekratine) 25. maja. Na binkoštni ponedeljek 22. maja obiskala je ubogo Belokrajino zopet velika nesreča. Popoldne prišla je od Gorjancev sem silna nevihta in vihar, za katerim je začela padati toča, ki je lep del Belekratine zopet

uničila, kakor jo uničuje ta strašna šiba že nekaj let sem skoraj vsako leto. Kolikor je znano, pobila je več far in občin. V Semiški fari naredila je samo v vinogradih škode za kacij 16.000 gld. Pobila je deloma v občini Vinji Vrli in Gradac, kjer je veliko škode naredila tudi nevihta in nalivi. Pobila je vse pridelke v vasi Vrmičiči v gradaški občini in večidel občine Podzemelj. Dalje vas Zastava v občini Loka in vso občino Griblje in Adlešiči z vasjo Dragoše. V občini Tribuče pobila je večinoma vas Bedenj in na skrajni meji Kranjski še davčni občini Žuniči in Preloka in kakor se sliši še nekoliko v črnomaljski fari. Vsa škoda se ceni nad 120.000 gld. Uničila je tudi prav mnogo novih ameriških vinogradov, kjer je uničila deloma trte, deloma pa je odnesel naliv zemljo. Poškodoval je silen naliv tudi več potov in cest in vihar polomil sadno in drugo drevje. Ker je belokranjsko ljudstvo že sicer večinoma prav ubožno vsled različnih uim in nesreč, ki je zadevajo leto za letom, in ker mu je v prizadetih občinah odvzeto še zadnje upanje, katero je stavilo na nove ameriške vinograde, katere si je priredilo z obilimi žrtvami in delom, in od katerih se je nadejalo v par letih vsaj nekaj dohodkov, je njegovo stanje vsled zadnje toče v pravem pomenu obupno in ubogim ljudem preti, ako ne dobijo izdatne podpore, lakota. Visoka vlada in slavni deželni odbor naj se usmilita s čim mogoče večjo podporo ubogih poškodovancev, da jim vsaj nekoliko olajšata njihovo obupno stanje.

(Z Dobrove), 27. maja. (Povodenj, ogenj) Pretečeno sredo in četrtek smo imeli tukaj ob Gradašici in Horjulki silno povodenj. Obe vodi sta zablatali travo po senošetih ob njih ležečih tako grdo, da bode košnja, katera je obetala biti letos dobra, v resnici prav slaba; seno pa, kar se ga bode pridelalo, ne bode imelo nobene cene ne za prodaj in tudi ne za domačo vporabo. Najbolj so prizadete vasi: Brezje, Dobrova, Stranska vas-Utik, Švica, Gabrije in Hruševo. Tudi na njivah je prizadejala ta povodenj veliko škode, ker je zablatala mlade setve in saditve. Vijak o osebni dohodnini se pa menda za take okoliščine ne bode hotel dosta zmeniti. — Danes zjutraj o 1/2. uri, ko so bili trudni ljudje v najboljšem počitku, je nek hudobni vrag zažgal tam v Stranski vasi Glinarjevi kozolec — samec, ki stoji le za dobri streljaj izvan vasi. Pogorela je streha in late nad šestimi branami, nad tremi so jo ubranili.

(Z Lipoglavca) 26. maja: Binkoštni ponedeljek je tudi pri nas toča pobila po polovici fare. V lipoglavski vasi je padala debela kakor lešnik, v Selih pa kakor oreh. — Tudi v sesterski fari je bila, v nekih vaseh močno.

(Iz Višnje gore.) Na binkoštni ponedeljek popoldan od 3—4 je toča pobila poljske in vrtné pridelke po celi višnjijski fari, posebno pa so prizadete vasi: Leskovec, Mlake, Zgornje Brezovo, Vrh, Vrh-Kalce, Kamenbrdo, Kosca, Polje in Draga. Ljudje in živali stradajo. Že itak revni Višnjani bodo s časoma popolnoma ubožali, če ne prenehajo elementarne nezgode, katere se vsako leto ponavljajo.

(Naročila na smodnik) za streljanje proti toči dohajajo kaj neredno in pozno, čeravno so bila županstva in kmetijske podružnice od dež. odbora kranjskega potom okrožnice pravočasno in natančno poučena in opozorjena na zapreke, katere se ima pri razpošiljanju smodnika. Do stavljenega roka t. j. do 10. maja zglasile so se le tri občine. Opozarjamo toraj tem potom vsa županstva in kmetijske podružnice, pa tudi vse č. vinogradnike, naj vsaj ti pritiskajo na županstva, da pravočasno naroče potrebno množino smodnika. Dolžnost vsacega pač je, da se tudi sam nekoliko pobriga v svojo korist in ne vedno čakati, dokler ga kdo ne podreza. Za pol dneva zakasnela prošnja zakasni pošiljatev za 6—8 ali tudi še več dnij in troški prevažanja se znatno zveksajo. Kakšno škodo pa lahko doživi vinogradnik v par dnevih, vidilo se je sedaj o binkoštnih praznikih. Občine, ki smodnika še niso naročile, naj to kmalu store, one pa, ki so sedaj premalo naročile, naj si omislijo še pravočasno potrebno množino in naj v prošnji navedejo, do kedaj je čas izvršiti pošiljatev, da ne bo treba vsak zaboje posebej pošiljati. Ker se mora vsprejeti v teku 24. ur, ako dospje pošiljatev na določeno štacijo, naj one občine, (naročniki), ki so od postaj jako oddaljene, nave-

dejo prejemnika blizu dotične postaje, ki bo sprejel in shranil smodnik dotlej, da pride naročnik ponj. Še enkrat bodi tu omenjeno, da sprejemajo smodnik na južni železnici le ob ponedeljkih, sredo in sobotah, na dolenski pa le enkrat na mesec in sicer prvi torek v mesecu. Dalje da se dobiva smodnik iz tukajšnjega artilerijskega skladišča le ob sredo in sobotah od 8.—10. ure dopoldne. Prošnje je vlagati na dež. odbor kranjski; ob enem je poslati dež. blagajnici v okrožnici navedeni znesek 10 gl. 30 kr. Na prošnje izven kranjskih naročnikov se ne bo oziralo.

F. G.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 29. maja. Včeraj je bil finančni minister dr. Kaizl pri cesarju, potem se je dalje časa posvetoval z grofom Thunom.

Dunaj, 29. maja. Grof Thun je nameraval včeraj odpeljati se z Dunaja, a je vsled najnih dogovorov ostal na Dunaju.

Dunaj, 29. maja. „Neues Wiener Tagblatt“ piše, da grof Thun v kratkem odstopi in da bo prišlo na krmilo uradniško ministerstvo pod načelstvom grofa Kielmanseggga.

Dunaj, 29. maja. Ker nobena vlada neče odnehati od svojih zahtev glede nagodbe, pričakovati je vsak hip ministerske krize in sicer prevladuje mnenje, da izročite obe ministerstvi cesarju ostavko.

Dunaj, 29. maja. „N. Fr. Pr.“ je za to, da se nemudoma skliče državni zbor, zatrjujoč, da je to tudi želja poljskih poslancev (vsaj Rutovskega). Sklicanje državnega zbora je nujno. Ako Thun tega ne more storiti, naj odstopi.

Dunaj, 29. maja. Ogrski ministri so zopet došli na Dunaj ter se bodo več dnij mudili na Dunaju. Kakor se čuje, prinesli so seboj navodilo, da ne smejo od ogrskih zahtev odnehati v nobeni točki.

Budimpešta, 29. maja. Ne le liberalna, tudi druge stranke so v tem pogledu jedine, da ogrsko ministerstvo ne sme nič odnehati na Dunaju glede nagodbe.

Praga, 29. maja. Posl. Herold je včeraj v govoru pred svojimi volilci dejal, da je Thun v izvrševalnem odboru desnice dejal, da se vlada ne strinja s prenapetimi zahtevami Nemcev. Dr. Herold je dejal, da so zahteve Nemcev zahteve rabljev, nevednežev in dekadentov.

Rim, 29. maja. Včeraj je kardinal di Pietro otvoril koncil, katerega se udeležuje 53 ameriških nadškofov in škofov. Predsedoval je zboru nadškof v Santiago de Chile, Casanova. Razpravljalo se bo poleg vprašanj doktrine, discipline in liturgije o organizaciji latinsko-ameriške cerkve v smislu predloženega programa. Konečni sklepi predlože se papežu v potrjenje.

Madrid, 29. maja. Zaradi pogreba Castelarovega, ki se na željo sorodnikov ne izvrši na državne stroške, je stališče vojnega ministra zelo omajano, ker namreč ni dovolil, da se pokoplje z vojaško častjo.

Umrli so:

V bolnišnici:

25. maja. Anton Ručigaj, gostač, 73 let, vsled raka v želodcu. — Uršula Kucler, kuharica, 35 let, jetika. — Gašper Avsec, gostač, 66 let, ostarelost. Jožef Vodišek, barvar, 31 let, jetika

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padavina v 24. urah v mm.
27	9 zvečer	734.9	12.0	sr. sever	oblačno	
28	7 zjutraj 2. popol.	734.2 734.6	10.9 9.9	sr. svzh. p. m. svzh.	oblačno dež	1.9
28	9 zvečer	734.8	9.5	brezv.	dež	
29	7 zjutraj 2. popol.	733.4 734.5	9.5 12.8	sl. jug brezv.	oblačno	6.9

Srednja temperatura sobote 13.4°, normale: 15.6°
Srednja temperatura nedelje 10.1°, normale: 15.6°

Pleskarska in v to stroko vstevajoča se starbena in pohištvena dela izvršujeta in se priporočata v naročila iz mesta in z dežele **BRATA EBERL v Ljubljani**, Frančiškanske ulice. — Najnižje cene. — Vzorci so vselej na razpolago. — Izvrševanje strokovno zanesljivo in brez konkurence 13 11-3

Slovenci,
pristopajte k
„Naši straži“!

Št. 241.

508 3-3

Razpis zdravniških služb.

Pri okrajni bolniški blagajni ljubljanski je popolniti

2 zdravniški mesti

z dnem 1. julija 1899. l.

S temi mesti spojena je letna plača po 660 gl. in prosta vožnja k bolnikom.

Prosilci za te službi vložijo naj svoje zadostno dokumentovane prošnje najdlje

do 10. junija t. l.

pri podpisani bolniški blagajni.

Okrajna bolniška blagajna ljubljanska.

V Ljubljani, dné 25. maja 1899.

Načelnik:

Ivan Kregar s. r.,

Št. 1100/99.

486 1-1

Naznanilo.

Zaradi praznika sv. Rešnjega Telesa ostane

deželna blagajna kranjska

dné 1. junija t. l. strankinemu prometu zaprta.

Ta dan zapadle službenine ter druge stalne užitke izplačala bode deželna blagajna že dné 31. maja t. l.

Deželni odbor vojvodine Kranjske.

V Ljubljani, dné 16. maja 1899.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane efekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

BANKA Makso Veršec
v LJUBLJANI.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Giro-konto (hranilne vloge v tek. računu), obresti od dné do dné po 4 1/2%. Poštno-hranilnične položnice na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 29. maja.	Dné 27. maja.	Kreditne srečke, 100 gl.	199 gl. 25 kr.
Skupni državni dolg v notah	100 gl. 75 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	162 > — >
Skupni državni dolg v srebru	100 > 35 >	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	20 > 10 >
Avstrijska zlata renta 4%	120 > 15 >	Rudolfove srečke, 10 gl.	28 > — >
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 > 35 >	Salmove srečke, 40 gl.	85 > 50 >
Ogerska zlata renta 4%	119 > 50 >	St. Genois srečke, 40 gl.	84 > — >
Ogerska krona renta 4%, 200	97 > — >	Waldsteinove srečke, 20 gl.	60 > — >
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	915 > — >	Ljubljanske srečke	24 > — >
Kreditne delnice, 160 gl.	357 > 15 >	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	153 > — >
London vista	120 > 50 >	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3350 > — >
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 > 92 1/2 >	Akcije tržaškega Lloyda, 500 gl.	435 > — >
20 mark	11 > 78 >	Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	55 > — >
20 frankov (napoleonov)	9 > 55 >	Splodna avstrijska stavbinska družba	108 > — >
Italijanski bankovci	44 > 67 1/2 >	Montanska družba avstr. plan.	234 > 65 >
C. kr. cekini	5 > 67 >	Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	192 > — >
		Papirnih rubljev 100	127 > 76 >

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnic.